

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

**80 НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ВИКЛАДАЧІВ АКАДЕМІЇ**

Одеса 2020

Наукове видання

Збірник тез доповідей 80 наукової конференції викладачів академії
7 – 8 травня 2020 р.

Матеріали, занесені до збірника, друкуються за авторськими оригіналами.
За достовірність інформації відповідає автор публікації.

Рекомендовано до друку та розповсюдження в мережі Internet Вченою радою
Одеської національної академії харчових технологій,
протокол № 15 від 05.05.2020 р.

Під загальною редакцією Заслуженого діяча науки і техніки України,
Лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки,
д-ра техн. наук, професора Б.В. Єгорова

Укладач Т.Л. Дьяченко

Редакційна колегія

Голова Єгоров Б.В., д.т.н., професор
Заступник голови Поварова Н.М., к.т.н., доцент

Члени колегії: Амбарцумянц Р.В., д-р техн. наук, професор
Безусов А.Т., д-р техн. наук, професор
Бурдо О.Г., д.т.н., професор
Віннікова Л.Г., д-р техн. наук, професор
Гапонюк О.І., д.т.н., професор
Жигунов Д.О., д.т.н., доцент
Іоргачова К.Г., д.т.н., професор
Капрельянц Л.В., д.т.н., професор
Коваленко О.О., д.т.н., ст.н.с.
Косой Б.В., д.т.н., професор
Крусір Г.В., д-р техн. наук, професор
Мардар М.Р., д.т.н., професор
Мілованов В.І., д-р техн. наук, професор
Павлов О.І., д.е.н., професор
Плотніков В.М., д-р техн. наук, доцент
Станкевич Г.М., д.т.н., професор,
Савенко І.І., д.е.н., професор,
Тележенко Л.М., д-р техн. наук, професор
Ткаченко Н.А., д.т.н., професор,
Ткаченко О.Б., д.т.н., професор
Хобін В.А., д.т.н., професор,
Хмельнюк М.Г., д.т.н., професор
Черно Н.К., д.т.н., професор

За даними розрахунків коефіцієнтів можна чітко бачити, що стабільним є лише одне підприємство – ПрАТ «Козятинський м'ясокомбінат».

ОЦІНКА СУЧАСНОГО СТАНУ ПОТЕНЦІАЛУ РОЗВИТКУ ВИНОРОБНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

**Лобоцька Л.Л., к.т.н., доцент, Фрум О.Л., к.е.н., старший викладач
Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса**

Виноробна галузь України в останнє десятиріччя переживає складні часи. Падіння платоспроможного попиту, засилля фальсифікату, жорстка конкуренція між українськими підприємствами, широкий асортимент та географія імпорту, податковий тиск на підприємства галузі та висока вартість ліцензій на виробництво та реалізацію продукції створюють складні економічні умови господарювання.

Ці фактори призвели до того, що в 2013-2015 роках сальдо чистого прибутку галузі мало від'ємне значення. Однак, у динаміці за весь період значно скоротився збиток виноробних підприємств (таблиця 1).

Таблиця 1 – Динаміка чистого прибутку (збитку) виноробних підприємств України за 2010-2018 роки, млн грн. *

Показник	Роки								
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Усього	103,9	177,7	114,9	-67,4	-240,1	-73,7	204,5	88,8	14,3
У відсотках до попереднього року	–	171,0	64,7	-58,7	356,1	30,7	-277,6	43,4	16,1
У відсотках до 2010 року	–	171,0	110,6	-64,9	-231,1	-70,9	196,8	85,5	13,7
у тому числі прибуток	345,9	413,9	367,1	473,1	281,8	618,0	400,4	452,5	262,0
У відсотках до попереднього року	–	119,7	88,7	128,9	59,6	219,3	64,8	113,0	57,9
У відсотках до 2010 року	–	119,7	106,1	136,8	81,5	178,6	115,7	130,8	75,7
у тому числі збиток	169,3	130,1	90,0	49,0	37,2	23,3	9,3	13,1	40,8
У відсотках до попереднього року	–	76,8	69,1	54,5	75,9	62,5	39,8	141,4	311,8
У відсотках до 2010 року	–	76,8	53,1	28,9	22,0	13,7	5,5	7,7	24,1

*Розроблено авторами за даними [1]

З 2015 року по 2017 рік зростання прибутку виноробних підприємств у структурі фінансового результату сягнуло показників вище 100 % від найбільш успішного для вітчизняного виробництва 2010 року. В той же час показники збитку за відношенням до 2010 року складають лише 5-13 %.

Скорочення збитків у галузі пов'язане не тільки з підвищенням ефективності діяльності окремих підприємств, але і з тим, що з ринку уходять слабкі неефективні підприємства. З 2010 року донині кількість виноробних підприємств скоротилася майже вдвічі (табл. 2).

Таблиця 2 – Динаміка кількості виноробних підприємств України в 2010-2018 роках*

Показник	Роки								
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Кількість підприємств	122	119	93	104	64	62	64	66	59
У відсотках до попереднього року	–	97,54	78,15	111,83	61,54	96,88	103,23	103,13	89,39
У відсотках до 2010 року	–	97,54	76,23	85,25	52,46	50,82	52,46	54,10	48,36

*Розроблено авторами за даними [1]

У червні 2016 року був прийнятий закон, що скасував ліцензію для виробників, які виготовляють вино із свого винограду, що становила 500 тисяч гривень на рік. Завдяки цьому почали розвиватися малі підприємства та господарства. Та якщо для України цей вид діяльності є достатньо новим – піонером галузі можна вважати ТОВ «Велес» (ТМ «Колоніст», 2005 рік), то європейський ринок адаптований саме до продукції невеликих підприємств, які мають власні виноградники, виробляють вино із свого винограду під власною торговою маркою. Вітчизняні малі виноробні підприємства також можуть виявитися успішними експортерами вин на європейський ринок та стати потужним локомотивом для українського виноробства.

Кількість виробленого вина за період з 2010 року скоротилася втричі (табл. 3).

Таблиця 3 – Динаміка кількості виробленої виноробної продукції за 2010–2018 роки, млн. дал *

Показник	Роки								
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Вино виноградне	29,6	16,9	14,1	12,7	8,3	11,5	10,8	10,4	10,5
У відсотках до попереднього року	–	57,09	83,43	90,07	65,35	138,55	93,91	96,30	100,96
У відсотках до 2010 р.	–	57,09	47,64	42,91	28,04	38,85	36,49	35,14	35,47

*Розроблено авторами за даними [1, 2]

Починаючи з 2015 року показники обсягу виробленої продукції стабілізувалися, хоч і на невисокому рівні. Проте, це свідчить, що спинився затяжний спад, який спостерігався на протязі чотирьох років з 2011 р. по 2014 р.

На тлі скорочення вдвічі кількості виробників зрозуміло, що підприємства, які залишилися та працюють сьогодні на ринку, не досягають усереднених показників рекордного 2010 року.

Якщо у 2010 р. середній обсяг виробництва вина на одне підприємство становив 242,6 тис. дал (29,6 млн. дал : 122 підприємства), то у 2018 р. цей показник дорівнював лише 178,0 тис. дал (10,5 млн. дал : 59 підприємств), тобто 73,4 % від бази (178,0 тис. дал : 242,6 тис. дал * 100 %).

Результати аналізу свідчать про те, що виноробна галузь перероджується, змінює свій облік. Підвищується конкурентоспроможність підприємств, що працюють на українському ринку. Галузь вийшла зі стадії затяжного спаду та перейшла до стадії зростання оновленою, з більш високою якістю структури та організації. За багатьма показниками виноробні підприємства ще не досягли рівня 2010 року, тому існуючий потенціал розвитку ще не вичерпаний. Сьогодні закладаються засади формування нового, більш якісного потенціалу.

Можна сподіватися на подальше поступово зростання показників виноробної галузі України.

Література

1. Сайт Державної служби статистики України. Статистична інформація: Діяльність

підприємств. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 15.02.2020 р.)

2. Сайт Державної служби статистики України. Статистична інформація: Промисловість. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 15.02.2020 р.)

ПІДХОДИ ДО ПРОГНОЗУВАННЯ ЦИКЛІЧНОСТІ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

**Кулаковська Т.А., канд. екон. наук, доцент
Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса**

Прогнозування циклічності розвитку економіки є одним з найскладніших питань сучасності. При визначенні перспектив розвитку економіки необхідно брати до уваги неминучість циклічних коливань показників економічної динаміки, періодичність кризових фаз середньотривалого та довготривалого циклів.

Математичні моделі, як правило, розробляються для середньострокового та довгострокового прогнозування змін в системі під впливом внутрішніх та зовнішніх факторів. До таких методів відносять методи прогнозу екстраполяції, метод підбору функцій, матричні методи, моделювання оптимального планування, економіко-статистичні моделі, імітаційні моделі, мережеві моделі, лінійне програмування, метод міжгалузевого балансу, кореляційно-регресійний метод, метод економічного аналізу, програмно-цільовий метод тощо.

Часто при розробці математичних моделей динаміки складних систем використовуються методи імітаційного моделювання в поєднанні з прогонкою у часі процесу сумісного функціонування всіх елементів системи. Для розробки математичних моделей попередньо встановлюється перелік значущих факторів, що визначають процес та взаємозв'язки між ними. Важливим моментом є використання максимально достовірної вихідної інформації для розробки прогнозів.

Перевагою цих методів є можливість їх використання для індикативного стратегічного планування [1, с. 12]. Недоліки цих методів полягають у тому, що:

1) математична модель заснована на певних константах, незмінних у часі (стаціонарних) припущеннях про умови функціонування досліджуваної системи, що позбавляє моделі гнучкості та адаптивності до змінних умов;

2) часто виникає необхідність спрощення складної деталізованої моделі на користь моделі з невеликою кількістю внутрішніх елементів;

3) використання спотвореної або недостовірної інформації призводить до значних помилок прогнозу [1, с.15].

Останнім часом для прогнозування світових економічних криз використовується система випереджуючих індикаторів. Вона заснована на застосуванні системи показників, тенденції зміни яких є сигналами для прояву кризової ситуації в системі. Випереджуючі індикатори не слід зводити до одного комплексного індикатору, а прогнозування наближення кризи слід робити не по сукупності показників. Доцільно крім числової інформації враховувати експертні дані аналітиків. На думку Литвиної А.: «Ідеального показателя для предсказания кризиса не существует, а выводы стоит делать на основе обобщения всех индикаторов. Идеальный индикатор появится лишь тогда, когда мы лучше будем понимать, как функционирует экономика» [2].

Важливим моментом є підбір індикаторів для прогнозування кризи, залежно від типу самої кризи. Так, для прогнозування валютної кризи сигналами виступають такі показники, як скорочення міжнародних резервів до небезпечного рівня, зростання зовнішньоборгових зобов'язань до небезпечного рівня, зміна фондового котирування тощо [3, с. 7-8 .]

Дослідження показали, що використання моделей, які побудовані на значній кількості показників (деінде до 20 показників) не призводять до отримання більш достовірної

СЕКЦІЯ «ЕКОНОМІКА ПРОМИСЛОВОСТІ»

СУБ'ЄКТИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В КОНТЕКСТІ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ ТА
УПРАВЛІННЯ

Павлов О.І.....	311
СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ СТАЛОГО ТА ІНКЛЮЗИВНОГО РОЗВИТКУ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ	
Самофатова В.А.....	312
СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО У КОНТЕКСТІ ІНКЛЮЗИВНОГО РОЗВИТКУ	
Дідух С.М.....	314
ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	
Крупіна С.В., Яблонська Н.В.....	315
АНАЛІЗ СКЛАДОВИХ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ М'ЯСОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ	
Ощепков О.П., Магденко С.О.....	317
ОЦІНКА СУЧАСНОГО СТАНУ ПОТЕНЦІАЛУ РОЗВИТКУ ВИНОРОБНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ	
Лобочька Л.Л., Фрум О.Л.....	319
ПІДХОДИ ДО ПРОГНОЗУВАННЯ ЦИКЛІЧНОСТІ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ	
Кулаковська Т.А.....	321
МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ХАРЧОВИХ ПІДПРИЄМСТВ	
Берегова Т.А.....	322
ІНКЛЮЗИВНА ЕКОНОМІКА ЯК НОВА ПАРАДИГМА СТАЛОГО РОЗВИТКУ	
Мініна В.О.....	324
СТРУКТУРА КАПІТАЛУ ЯК ПРЕДМЕТ ЕКОНОМІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ: СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ	
Федорова Т.С.....	326
ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНИХ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА ВИРОБНИЦТВО ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ М'ЯСОПЕРЕРОБНОЇ ГАЛУЗІ	
Петков О.І.....	328

СЕКЦІЯ «УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ»

НАПРЯМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЗЕРНОВОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

Басюркіна Н.Й.....	330
УПРАВЛІННЯ ХАРЧОВИМИ ВІДХОДАМИ В УКРАЇНІ	
Свистун Т.В.....	333
СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЕКСПОРТУ УКРАЇНСЬКОГО БОРОШНА	
Савченко Т.В.....	335
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	
Шалений В.А.....	336
ВПЛИВ УТИЛІЗАЦІЇ ТА ВТОРИННОЇ ПЕРЕРОБКИ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ НА СТАН НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	
Вігуржинська С.Ю., Колесник В.І.....	338
ДЕЯКІ АСПЕКТИ СУЧАСНОГО РОЗВИТКУ ТОРГОВЕЛЬНИХ МЕРЕЖ В УКРАЇНІ	
Бровкіна Ю.О., Кривоногова І.Г.....	340
ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ РОЗРОБКИ ПРОЕКТУ СОНЯЧНИХ ХОЛОДИЛЬНИХ УСТАНОВ	
Константинова Т.В.....	341
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПРОДУКЦІЇ БЕЗВІДХОДНОГО АГРОВИРОБНИЦТВА: ПАРАМЕТРИ ТА ПОКАЗНИКИ	
Андрейченко А.В., Горбаченко С.А.....	342
УПРАВЛІННЯ ХАРЧОВИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ: ЕКОЛОГІЧНІ РИЗИКИ	
Немченко В.В., Немченко Г.В.....	344

СЕКЦІЯ «МАРКЕТИНГ, ПІДПРИЄМНИЦТВО І ТОРГІВЛЯ»

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОСУВАННЯ МОЛОЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ В УМОВАХ СУЧАСНОГО РИНКУ

Мардар М.Р., Памбук С.А., Лозовська Г.М.....	346
КАПІТАЛЬНІ ВКЛАДЕННЯ ТА ЇХ РОЛЬ У РОЗВИТКУ МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО АГРАРНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА	
Бахчиванжи Л.А., Євтушок О.В., Значек Р.Р.....	348